

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/120/2024
Identifikačné číslo spisu: 8210204831
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Holíč
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8210204831.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ Y. W.D., narodeného XX. T. XXXX, V., X. XX, 2/ H. P., narodenej XX. H. XXXX, X., H. U. X, 3/ Q. W., narodenej XX. Y. XXXX, X., H. U. XX, všetci právne zastúpených advokátom JUDr. Stanislavom Súletým, Bardejov, Nám. SNP 1, proti žalovaným 1/ Y. V.Č.C., narodenému XX. B. XXXX, V., X. XXX, právne zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Majerníkom, Košice, Werferova 1, 2/ L. D.C., narodenému XX. Y. XXXX, I. E. - J., P. S. XXX, Č. G., 3/ H. V., narodenej XX. H. XXXX, V., X. XX, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/154/2010, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 9. novembra 2023 sp. zn. 17Co/62/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 9. novembra 2023 sp. zn. 17Co/62/2022 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Uznesenie Okresného súdu Bardejov z 23. februára 2024 č. k. 5C/154/2010-610 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 06. mája 2022 č.k. 5C/154/2010-517 určil, že do dedičstva po poručiteľovi T. W., nar. X. X. XXXX, zomrelom XX. X. XXXX, patrí spoluvlastnícky podiel 1/2 v nehnuteľnosti CKN XXX/X, záhrada o výmere 59 m2 vedená na LV č. X, pre k.ú. X., okres X. vytvorená z tej časti CKN č. XXX/X vedenej v LV č. X pre k.ú. X., ktorej zodpovedá časť pôvodnej mpč. XX/b z PKV č. XXX k.ú. X.H. a spoluvlastnícky podiel 1/2 na parcele CKN č. XXX/X, záhrada o výmere 378 m2, vytvorená z tej časti CKN č. XXX/X vedenej v LV č. X pre k.ú. X., ktorej zodpovedá časť pôvodnej mpč. XX/b z PKV č. XXX k.ú. X., vytvorené geometrickým plánom č. 3/2002 zo dňa 14. 4. 2022, úradne overeným Katastrálnym odborom Okresného úradu Bardejov dňa 27. 4. 2022 pod č. G1-356/2022 v kat. území X., okres X.. Žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

1.1. Prvoinstančný súd vychádzal zo skutkového tvrdenia, podľa ktorého žalovaní sú zapísaní na LV č. X ako vlastníci pozemkov parc.č. C KN č. XXX/X o výmere 446 m2, a CKN č. XXX/X o výmere 70 m2. Žalobca zistil, že pozemky parc.č. C KN č. XXX/X a XXX/X boli vytvorené z parcely č. E KN č. XX. Žalobcovia chceli vykonať opravu, avšak kataster s touto opravou nesúhlasil, preto žalobcovia

tvrdili, že žalovaní nadobudli vlastníctvo k pozemkom parc.č. C KN č. XXX/X a XXX/X bez právneho dôvodu chybou pri ROEP. Prvoinštančný súd dokazovaním zistil, že nehnuteľnosti nepatrili žalovaným, resp. ich právnym predchodcom, pretože pozemky parc.č. C KN č. XXX/X a C KN č. XXX/X sú parcely pôvodnej parcely E KN č. XX, ktorá bola v pozemno-knižnej vložke č. XXX, ako parcela č. XX/B, a patrila právnym predchodcom žalobcov. Tieto informácie žalobcovia získali z odpovede zo Správy katastra X., predložili pritom Znalecký posudok č. 4/2017 znalca Y. R., ktorý v znaleckom posudku identifikoval parcelu č. XXX/X a XXX/X s pôvodnou parcelou pozemno-knižnej vložky č. XXX, mpč. XX/B, ktorá bola súčasťou pôvodnej parcely mpč. XX. Pôvodná mpč. XX sa v minulosti rozdelila na mpč. XX/A a mpč. XX/B. Mpč. XX/B bola vo vlastníctve žalobcov, vo vložke č. XXX a mpč. XX/A bola vo vlastníctve právnych predchodcov žalovaných, a to vo vložke č. XXX. Žalovaní Znalecký posudok č. 4/2007 rozporovali jednak Znaleckým posudkom Geodézie, n.p. Prešov, a následne Znaleckým posudkom č. 55/2020 vypracovaným znalcom N. Y. X.. Na odstránenie rozporov prvoinštančný súd vo veci nariadil výsluch znalcov, a to N. X. a Y. R., vypočul strany sporu, žalobcu 1/, žalovaného 1/ a navrhnutých svedkov, a to T. V., L. T., T. X., T. V., T. W.. Keďže neboli preukázané okolnosti vydržania pozemkov žalovaným a žalobca preukázal nárok jeho právneho predchodcu T. W. len v polovici, prvoinštančný súd v danom rozsahu žalobe vyhovel.

1.2. Ohľadne výmery pozemku súd uviedol, že je známa skutočnosť, že pozemková kniha neručí za výmery, zmena výmery sa nepovažuje za neoprávnený zásah do vlastníckeho práva. Žalobcovia predložili prvoinštančnému súdu geometrický plán, ktorému vkladuschopnosť bola potvrdená úradnou pečatou Katastrálneho úradu Bardejov, a ktorý tvorí podklad pre súdne rozhodnutie, ktoré mení vlastnícke vzťahy len vo vzťahu k súdom určenému vlastníctvu v 1/2, a to pozemkov parc.č. C KN č. XXX/X - záhrada o výmere 378 m², a C KN č. XXX/X - záhrada o výmere 59 m². Ostatné časti vlastníckeho práva zapísaného vlastníka ostali nezmenené. Správnosť rozhodnutia prvoinštančný súd odvodil aj od kúpnej zmluvy z 13. 08. 1935, ktorá potvrdila záver o nadobudnutí vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov, a teda že tieto nehnuteľnosti boli dedičstvom po T. W. v podiele 1/2. O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Vzhľadom na to, že súd vyhovel žalobe len v polovici, keďže vlastnícke právo priznal len v polovici, súd rozhodol, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného 1/ rozsudkom z 9. novembra 2023 sp. zn. 17Co/62/2022 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol a žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd vo veci v súlade s § 384 ods. 1 CSP zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu sám, pretože súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že vlastníkom pôvodnej parcely č. XX/B v k.ú. X. boli neb. T. W. a T. W. - manželka T. W.. Každý z týchto osôb mal podiel na nehnuteľnostiach zapísaných v pozemno-knižnej vložke XXX, k.ú. X. v 1. Vo vložke č. XXX, k.ú. X. boli predmetom majetkovej podstaty dve nehnuteľné veci, a to jedna, zapísaná ako pozemok parc.č. XX/B a druhá ako pozemok parc.č. XXX. Pozemok mpč. XXX bol riadne súčasťou dedičstva po poručiteľovi neb. T. W. v polovici. Pozemok parc.č. XX/B, ktorý patrilo v polovici neb. T. W. predmetom dedičského konania nebol, čo nakoniec vyplýva aj z kópie dedičského rozhodnutia po poručiteľovi. Je pritom preukázané, že na základe kúpnopredajnej zmluvy č.d. 3274, ktorá došla Okresnému súdu Bardejov 21. 11. 1935, kúpili T. W. a manželka nehnuteľnosti v pozemnoknižnej vložke č. XXX pod A1,2, teda nielen pozemok parc.č. XXX, ale aj pozemok parc.č. XX/B. Táto okolnosť sporná nebola. Žalovaní, resp. právní predchodcovia boli vlastníkami domu a záhrady zapísanej vo vložke č. XXX, k.ú. X. a išlo o pozemok parc.č. XX/A.

2.2. Žalobcovia v priebehu konania tvrdili, že došlo pri schválení obnovenej evidencie pozemkov ROEP v k.ú. X. k nesprávnemu zápisu vlastníckeho práva žalovanému 1/ k pozemkom parc.č. XXX/X a XXX/X, pretože tieto dve parcely tvorili parcelu XX/B z pozemnoknižnej vložky XXX, k.ú. X.. Žalobcovia na preukázanie totožnosti parcely č. XXX/X a č. XXX/X ešte v pôvodnej výmere 446 m² a 70 m² najskôr predložili znalecký posudok znalca Y. R., ktorý znalecký posudok však pod č. 4/2017

nebolo možné použiť v konaní, pretože nemal všetky náležitosti znaleckého posudku. Žalovaní sa v rámci konania bránili nielen tým, že nehnuteľnosti vydržali, ale aj tým, že tieto parcely č. XXX/X a č. XXX/X nie sú tými parcelami, ktoré sú vytvorené z pôvodnej mpč. XX/B, ktorá bola zapísaná vo vložke č. XXX. Znalecký posudok znalca N. X., ktorý predložili žalovaní súdu, č. 55/2020, potvrdil, že identifikácia parciel v znaleckom posudku Y. R. je chybná, keď povedal, že mpč. XX/B je totožná s C KN č. XXX/X a XXX/X. N. X. potvrdil, že žalobný návrh je síce opodstatnený, avšak nie v takom rozsahu, ako si to uplatnili žalobcovia. Vychádzal pritom aj zo záverov znaleckého posudku Geodézie, národný podnik, Prešov. S týmito závermi žalobcovia nesúhlasili, predložili v priebehu konania znalecký posudok č. 1/2020 znalca Y. R., ktorý potvrdil, že parcely č. XXX/X a XXX/X tak, ako sú zapísané na LV č. X, k.ú. X. v celom rozsahu nie sú vytvorené z pôvodnej parcely mpč. XX/B. Základ v parcele mpč. XX/B majú čiastočný.

2.3. Žalobcovia v priebehu konania nepredložili žiadne ďalšie dôkazy svedčiace o tom, v akom rozsahu parcely č. XXX/X a č. XXX/X patria do pôvodnej mpč. XX/B a v ktorej časti sú vytvorené z iných parciel. Tieto okolnosti neboli zistené ani v priebehu prvoinštančného konania, keď znalci boli vzájomne konfrontovaní s cieľom zhodnúť sa na rozsahu, v akom sú tvorené parcely č. XXX/X a XXX/X z parcely XX/B. Žalobcovia na preukázanie rozsahu, v akom parcela č. XXX/X a č. XXX/X je tvorená pôvodnou parcelou č. XX/B, predložili súdu geometrický plán č. 03/2002 zo dňa 27. 4. 2022. Tento geometrický plán, vrátane tabuľkovej časti výkazu výmer, obsahuje rozdelenie aktuálnych parciel č. XXX/X o výmere 446 m² na parcelu č. XXX/X a č. XXX/X o výmere 378 m² a 59 m² a parcelu č. XXX/X o výmere 70 m² na parcelu č. XXX/X a č. XXX/X o výmere 68 m² a 11 m². Tento geometrický plán nepreukazuje, v akom rozsahu pôvodné parcely č. XXX/X a č. XXX/X, zapísané na LV č. X k.ú. X., sú súčasťou pôvodnej mpč. XX/B, ktorá patrila právnym predchodcom žalobcu. Tento geometrický plán je určený len na oddelenie parciel C KN XXX/X a XXX/X, nie na zidentifikovanie aktuálnych nehnuteľností, zapísaný na LV č. X, ktoré sú predmetom sporu, s pôvodnou parcelou, ktorá mala byť vo výlučnom vlastníctve právnych predchodcov žalobcu. Stav parciel č. XXX/X a č. XXX/X je daný vo výkaze výmer a v geometrickom pláne vo výmere uvedenej na LV č. X, k.ú. X. a bez toho, aby bolo určené, kde sa parcela č. XX/B reálne nachádzala, parcela č. XXX/X a č. XXX/X sú rozdelené na menšie parcely, bez uvedenia ich polôh, prípadne dôvodov, pre ktoré sa tak stalo.

2.4. Podmienkou na to, aby dedičia po poručiťovi sa mohli úspešne domôcť svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je nielen preukázanie vlastníctva k určitému predmetu, v danom prípade pozemkom parc.č. XXX/X a č. XXX/X v rozsahu výmery 59 m² (C KN XXX/X) a v rozsahu 378 m² (C KN XXX/X), ale aj to, že niekto do ich vlastníckeho práva zasahuje a v akom rozsahu. V prejednávanej veci žalobcovia preukázali, že pozemok parc.č. XX/B, k.ú. X. v minulosti patrila poručiťovi, ich právnemu predchodcovi, T. W. v podiele 1/2, avšak z neznámych dôvodov nebol predmetom dedičského konania. Žalobcovia tvrdili, že tejto parcele zodpovedajú aktuálne C KN parcely č. XXX/X o výmere 416 m² a č. XXX/X o výmere 70 m², zapísaných na LV č. X, k.ú. X.. Neskôr sami odčlenili od obidvoch parciel určité časti, o ktorých tvrdili, že neboli súčasťou mpč. XX/B, a žiadali určiť vlastnícke právo k týmto parcelám, avšak u parcely č. XXX/X žiadali určiť vlastnícke právo nie v rozsahu 416 m², ale v rozsahu 387 m² v 1/2 -vici a k parcele č. XXX/X nie v rozsahu 70 m², ale v rozsahu 59 m² v 1/2 -vici. To, že žalobcovia si na základe vlastnej úvahy rozhodli chrániť svoje vlastnícke právo v rozsahu, o ktorom nie je jednoznačne preukázané, že im, resp. ich právnym predchodcom tento rozsah vlastnícky aj patrí, žalobcovia nepreukázali predmet svojej ochrany. Žalobcovia nepreukázali, že parcely č. XXX/X a č. XXX/X o výmere 378 m² a 59 m² sú parcely vytvorené z mpč. XX/B. Pre účely tohto konania bolo preto povinnosťou žalobcov preukázať, že parcely registra C a registra E sú totožné, resp. že parcely, ktorých vlastníctvo žiadajú žalobcovia určiť, sú práve v tomto rozsahu vytvorené z pôvodnej mpč. XX/B. Na tento účel je potrebné vytvoriť identifikáciu parciel, kde staršie podklady budú porovnané so stavom podľa katastrálnej mapy a identifikácia presne by určila predmet ochrany vlastníckeho práva. Keďže však žalobcovia ani geometrickým plánom č. 3/2002 zo dňa 14. 4. 2022 nepreukázali, že pôvodná mpč. XX/B je identifikovaná s parcelami č. XXX/X a č. XXX/X, a to ani z časti vytvorenými týmto geometrickým plánom, nebolo možné žalobcom poskytnúť ochranu v podobe vyhovieť žalobnému návrhu.

2.5. Preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 388 CSP napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu zmenil a žalobu zamietol. Žalobcovia nepreukázali v tomto spore, že parcely, ktoré žiadajú určiť do dedičstva po poručníkovi T. W. boli vytvorené z mpč. XX/B. O trovách celého konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP. V konaní bola úspešná strana sporu žalovaných, ktorým patrí voči žalobcom nárok na náhradu trov celého konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu.

3.1. Nesprávnosť právneho posúdenia odvolacieho súdu veci spočíva v tom, že odvolací súd napriek obsahu znaleckého posudku N.. Y. X. č. 55/2020 s poukazom na grafické vyjadrenie geometrického plánu č. 03/2002 z 14. 04. 2022 (úradne overený 27. 04. 2022) nesprávne konštatoval, že nebola preukázaná identifikácia rozsahu vlastníckeho práva žalobcov k sporným pozemkom. Finálny žalobný návrh v celom rozsahu korešpondoval so závermi vyplývajúcimi zo znaleckého posudku predloženom žalovanými, v dôsledku čoho tvrdenia strán týkajúce sa rozsahu vlastníckeho práva k sporným pozemkom sa stali nespornými. Žalobcovia poukazujú na porušenie ustanovenia § 191 ods. 1 CSP, keďže je zrejmé, že odvolací súd nehodnotil dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom z odôvodnenia napádaného rozsudku nie sú zrejmé ani úvahy odvolacieho súdu pri hodnotení všetkých údajne vykonaných dôkazov vo vzájomnej súvislosti. Otázka zásadného právneho významu spočíva v tom či obsah geometrického plánu č. 03/2002 z 14. 04. 2022 spolu s obsahom znaleckého posudku N.. Y. X. č. 55/2020 (najmä str. 8, obrázok č. 6) spĺňa identifikáciu sporných parciel (a teda rozsah vlastníckeho práva žalobcov k sporným pozemkom) podľa § 3 ods. 12 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon).

3.2. Odvolací súd v rozsudku uvádza, že zopakoval dokazovanie v potrebnom rozsahu sám, pretože súd prvej inštalácie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Z rozsahu dôkazov popísanom v napádanom rozsudku však nie je zrejmé, ktoré dôkazy tvorili podklad pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Z obsahu napádaného rozsudku nevyplývajú úvahy odvolacieho súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov, keďže obsah odôvodnenia napádaného rozhodnutia sa zaoberá výhradne znaleckými posudkami, ktoré boli vyhotovené na účely predmetného konania. Odvolací súd síce uviedol široký diapazón údajne vykonaných dôkazov, avšak z napádaného rozsudku nevyplývajú úvahy odvolacieho súdu pri hodnotení vykonaných dôkazov jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti, v rozsudku absolútne absentuje úvaha odvolacieho súdu o vysporiadaní sa so svedeckými výpoveďami svedkov T.H. V., L. T., T. X. a T. V..

3.3. Záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobcovia v priebehu konania nepredložili žiadne ďalšie dôkazy svedčiace o tom, v akom rozsahu parcely č. XXX/X a č. XXX/X patria do pôvodnej mpč. XX/B a v ktorej časti sú vytvorené z iných parciel, je v rozpore s vykonaným dokazovaním, keďže zo znaleckého posudku N.. Y. X. č. 55/2020 vyplýva presný rozsah vlastníckeho práva žalobcov k sporným pozemkom. Záverom znalca N.. Y. X. uvedeným na str. 8 jeho znaleckého posudku a graficky znázorneným na obrázku č. 6 identicky zodpovedá GP č. 03/2002 z 14. 04. 2022. Z porovnania GP č. 03/2002 s grafikou znázornenou na obr. č. 6 znaleckého posudku znalca N.. Y. X. č. 55/2020 je jednoznačne zrejmé, že novovytvorené parcely CKN č. XXX/X a XXX/X boli vytvorené z pôvodnej parcely mpč. XX/B, ktorej podielovým spoluvlastníkom bol právny predchodca žalobcov T. W. v podiele 1/2. Porovnaním vyššie uvedených listín bola identifikovaná pôvodná parcela mpč. XX/B na súčasný stav katastra. Odvolací súd v celom rozsahu opomenul skutočnosť, že žalobcovia vykonali zmenu žalobného návrhu tak, že rozsah vlastníckeho práva k sporným pozemkom určili podľa záverov znaleckého posudku č. 55/2020, v dôsledku čoho riadne vymedzili rozsah vlastníckeho práva k sporným pozemkom a toto tvrdenie preukázali odkazom na obsah znaleckého posudku č. 55/2020, so závermi ktorého sa stotožnili aj žalovaní, v dôsledku čoho tvrdenia žalobcov a žalovaných boli v otázke rozsahu vlastníckeho práva k sporným pozemkom nesporné.

4. Žalovaný 1/ sa v písomnom vyjadrení stotožnil s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu, ktoré

považuje za vecne správne, preto navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Ostatní žalovaní sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a zároveň aj dôvodné.

6. Dovolatelia prípustnosť podaného dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP tvrdiac, že im odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

8.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Prípustnosť dovolania z hľadiska § 420 písm. f) videli dovolatelia v nedostatočnosti a arbitrárnosti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho záveru o neunesení dôkazného bremena, ako aj v nesprávnosti a nedostatočnosti vyhodnotenia vykonaného dokazovania.

10. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 z 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v

extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. Dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi pravidelne pripomína, že na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). Hodnotenie skutkových okolností, na ktoré odvolací súd pri svojich úvahách vzal zreteľ, dovolaciemu prieskumu nepodlieha. Nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000, ako aj na rozhodnutia 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9Cdo/159/2022). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, II. ÚS 404/2023). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, ako aj logická, funkčná či teleologická nekonzistentnosť v procese hodnotenia dôkazov.

12. Aplikujúc vyššie citované právne závery ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu na prejednávany spor, dospel dovolací súd k záveru o neudržateľnosti procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý svojim zmeňujúcim rozhodnutím zamietol žalobcami podanú určovaciu žalobu s odôvodnením, že žalobcovia nepreukázali, že parcely č. XXX/X a č. XXX/X o výmere 378 m² a 59 m² sú parcely vytvorené z mpč. XX/B, žalobcovia ani geometrickým plánom č. 3/2002 zo dňa 14. 4. 2022 nepreukázali, že pôvodná mpč. XX/B je identifikovaná s parcelami č. XXX/X a č. XXX/X, a to ani z časti vytvorenými týmto geometrickým plánom.

13. Z doposiaľ vykonaného dokazovania pritom vyplynulo, že vlastníkom pôvodného pozemku parc.č. XX/B v k.ú. X. boli neb. T. W. a T. W. - manželka T. W.. Každý z týchto osôb mal podiel na nehnuteľnostiach zapísaných v pozemno-knižnej vložke XXX, k.ú. X. v 1. Vo vložke č. XXX, k.ú. X. boli predmetom majetkovej podstaty dve nehnuteľné veci, a to jedna, zapísaná ako pozemok parc.č. XX/B a druhá ako pozemok parc.č. XXX. Pozemok parc.č. XXX bol riadne súčasťou dedičstva po poručiteľovi neb. T. W. v polovici. Pozemok parc.č. XX/B, ktorý patril v polovici neb. T. W., predmetom dedičského konania nebol, čo nakoniec vyplýva aj z kópie dedičského rozhodnutia po poručiteľovi. Bolo pritom preukázané, že na základe kúpnopredajnej zmluvy č.d. XXXX, ktorá došla Okresnému súdu Bardejov 21. 11. 1935, kúpili T. W. a manželka nehnuteľnosti v pozemnoknižnej vložke č. XXX pod A1,2, teda nielen pozemok parc.č. XXX, ale aj pozemok parc.č. XX/B. Táto okolnosť sporná nebola. Žalovaní, resp. právni predchodcovia boli vlastníkami domu a záhrady zapísanej vo vložke č. XXX, k.ú. X. a išlo o pozemok parc.č. XX/A.

14. Vzhľadom na rozdielnosť záverov znalcov (viď bod 16, 17 a tiež 20 rozsudku súdu prvej inštancie), súd prvej inštancie postupom podľa § 208 CSP vyzval strany, aby zabezpečili na nariadené pojednávanie znalcov (N.. X. a R.), ktorých posudky predložili. Na nariadenom pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 12. 4. 2022 obaja prítomní znalci v podstate potvrdili v priestore existenciu parcely č. XX/B, avšak problém bol s jej výmerou. Prítomný znalec N.. X. uviedol, že vzhľadom na nepresnosť pri mapovaní spravodlivým riešením, by bolo ním navrhované riešenie, nad ktorým strávil dosť času a riešil, kde je tá parcela a teda parcela XX/B je tak, ako ju vyznačil vo svojom znaleckom posudku. S uvedeným záverom sa v záujme spravodlivého a zmierného riešenia stotožnil aj znalec R., pričom žalobcovia rešpektujúc uvedený prienik znaleckých posudkov, a teda výmeru uvádzanú žalovaným 1/ navrhovaným znalcom N.. X., ako aj ním predložený návrh novovytvorených parciel zodpovedajúcim parcele XX/B (obrázok 6 znaleckého posudku (č.l. 385 spisu) a dali si podľa neho vyhotoviť geometrický plán. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že by nebolo spravodlivým odňatie vlastníckeho práva právnomu predchodcovi žalobcu k parcele č. XX/B na základe toho, že by došlo k jej

„vymazaniu“, pričom obaja znalci potvrdili, že v priestore evidovaných parciel č. XXX/X, XXX/X (LV č. X, kat. úz. X., obec X., okres X.) sa táto parcela nachádza, pričom problémom bolo zlé mapovanie v tých časoch a teda spornou je len hranica týchto parciel (výmera), pričom obaja znalci za minimálne spravodlivé riešenie považujú stotožnenie tejto parcely XX/B s návrhom v znaleckom posudku znalca N.. X. a následne preneseného do geometrického plánu zo dňa 14. 4. 2022 predloženého žalobcami.

15. V kontexte vyššie uvedených skutočností neobstojí záver odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobcovia v priebehu konania nepredložili žiadne ďalšie dôkazy svedčiace o tom, v akom rozsahu parcely č. XXX/X a č. XXX/X patria do pôvodnej mpč. XX/B a v ktorej časti sú vytvorené z iných parciel. Dovolatelia dôvodne poukazujú na to, že zo znaleckého posudku N.. Y. X. č. 55/2020 vyplýva presný rozsah vlastníckeho práva žalobcov k sporným pozemkom. Podstatným bolo ustáliť, či záverom znalca N.. Y. X. uvedeným na str. 8 jeho znaleckého posudku a graficky znázorneným na obrázku č. 6 identicky zodpovedá GP č. 03/2002 zo 14. 04. 2022. Vzhľadom na to, že v konaní prebiehajúcim už vyše 15 rokov, v ktorom bolo vykonané rozsiahle a podrobné dokazovanie, z ktorého nepochybne vyplynulo preukázanie vlastníckeho práva v prospech právneho predchodcu žalobcov, do ktorého bolo neoprávnené zasiahnuté zo strany žalovaných, resp. ich právnych predchodcov, je povinnosťou súdu predmetný spor vyriešiť pozitívne, t.j. určiť rozsah vlastníctva patriaceho do dedičstva po právnom predchodcovi žalobcov. Pokiaľ aj odvolací súd nepovažoval za dostatočný dôkaz žalobcami predložený GP č. 03/2002 zo 14. 04. 2022, bol povinný poskytnúť žalobcom procesný priestor na to reagovať a za súčinnosti sporových strán a znalcov zabezpečiť takú identifikáciu parciel, ktorá vytvorí podklad pre spravodlivé meritórne rozhodnutie sporu. Dovolací súd preto dospel k záveru, že ak za daných okolností odvolací súd rozhodol o zamietnutí žaloby žalobcov v celom rozsahu, nemožno takýto postup hodnotiť inak ako neprípustné odmietnutie poskytnutia spravodlivosti - denegatio iustitiae.

16. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie dovolateľov je v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP). Zároveň dovolací súd zrušil aj uznesenie súdu prvej inštancie z 23. februára 2024 č.k. 5C/154/2010-610 týkajúce sa výšky trov konania, v súlade s ustanovením § 439 písm. a) CSP ako závislý výrok od rozhodnutia vo veci samej (R 73/2004).

17. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a skutočnosť, že sa vec vracia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, dovolací súd sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia ďalších dovolacích námietok. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu je ustálená v tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 420 CSP, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu. Na základe uvedeného dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľov týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP).

18. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd nižšej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP). V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu vo veci konať a opätovne rozhodnúť, vychádzajúc z vysloveného právneho názoru uvedeného v bode 15 odôvodnenia tohto rozhodnutia. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.